

Rechtsextremisme in Vlaanderen

Prof. dr. em. Paul Ponsaers

Wanneer? Donderdag 23 maart 2023, van 9u00 tot 13u30.

Programma

08u30 - 09u00: onthaal met koffie

09u00 - 10u30: lezing

10u30 - 10u45: koffiepauze

10u45 - 12u30: interactief moment, waarbij de inzichten van de spreker afgetoetst kunnen worden aan de ervaring van de deelnemers

12u30 - 13u30: netwerkmoment met lunch

Waar? Dirk Boutsgebouw (VAC) te Leuven

Legende

1. Introductie
2. De “hubs” van la Nouvelle Droite
3. De opkomst van NR in Vlaanderen
4. De manifestaties van extreemrechts
5. De opkomst van Schild & Vrienden
6. Anti-overheidsextremisme
7. Radicalisering als sociaal proces
8. De aanpak van NR
9. Besluit

1. Introductie

Van “Terrorisme” ...

... naar “Het bezetten van de geesten”

“Organized Crime”
 of hoe georganiseerd is politiek geweld in België?

“Organized Disorder”
 of hoe georganiseerd is de versterking van de openbare orde in België?

1. Introductie

- Een aantal terreurfeiten gepleegd door individuele actoren (“lone actors”)
 - De aanslag door Brenton Tarrant op 15 maart 2019 in Christchurch (N-Z) op 2 moskeeën: 51 doden, 50 gewonden
 - Dubbele aanslag door Anders Behring Breivik op 22 juli 2011 te Oslo (No): 77 doden
- Maar ook een aantal feiten gepleegd door terreurgroepen
 - 10 moorden in 2001-2007 te Thüringen (DI) door de *“Nationalsozialistischer Untergrund”* (NSU)
 - Het straatgeweld van de identitaire groep *“Bastion Social”* in verschillende Franse steden in 2017-2018
 - De aanslag op 2 augustus 1980 op het station van Bologna (It): 85 doden, 200 gewonden door *“Nuclei Armati Rivoluzionari”* (NAR)

1. Introductie

Extremrechts radicalisme leidde in
het buitenland al bij herhaling tot
politiek geweld

1. Introductie

De preventieparadox

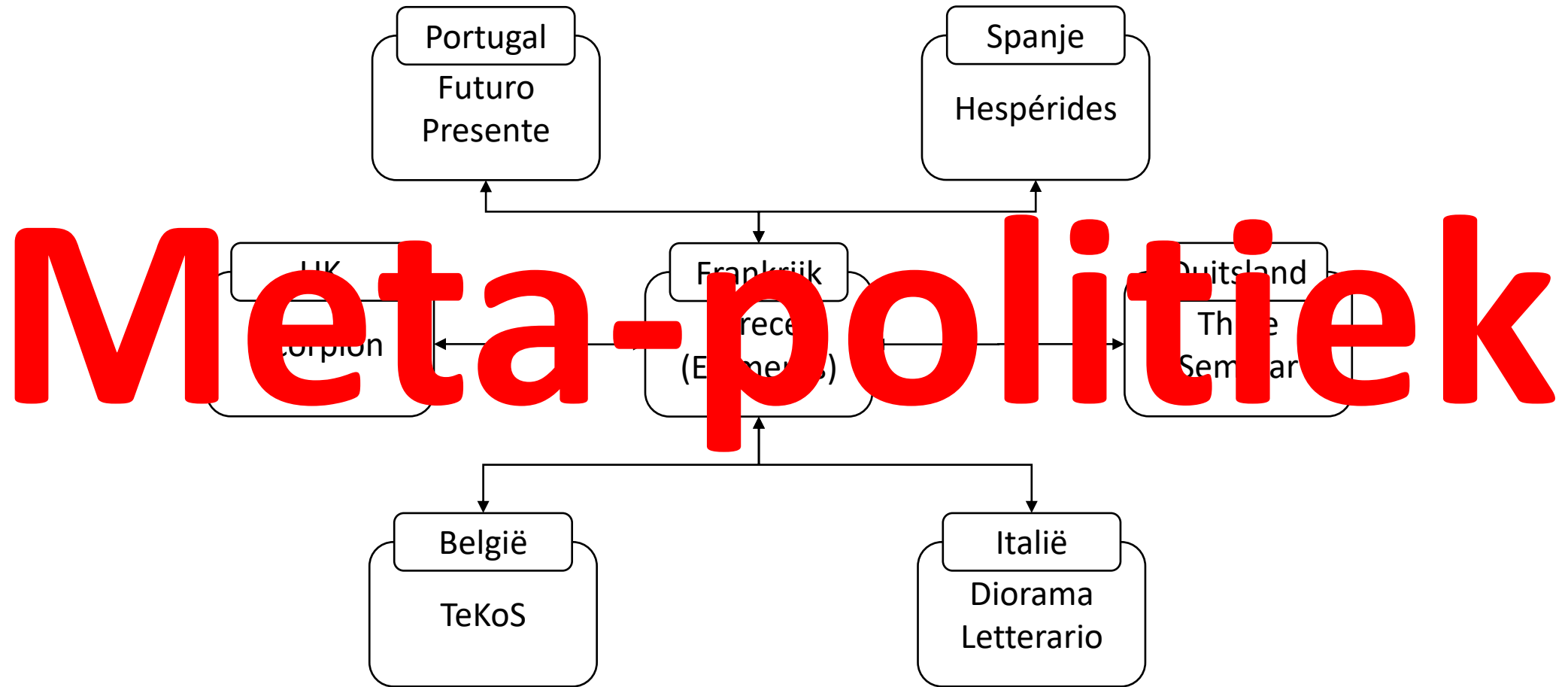
	Preventieve maatregelen	Repressieve maatregelen
Geen politiek geweld	Was preventie wel nodig?	Te vroeg om in te grijpen?
Politiek geweld	Preventie werkte niet?	Te laat om in te grijpen?

[Terug](#)

Legende

1. Introductie
2. De “hubs” van la Nouvelle Droite
3. De opkomst van NR in Vlaanderen
4. De manifestaties van extreemrechts
5. De opkomst van Schild & Vrienden
6. Anti-overheidsextremisme
7. Radicalisering als sociaal proces
8. De aanpak van NR
9. Besluit

2. De “hubs” van la “Nouvelle Droite”

Legende

1. Introductie
2. De “hubs” van la Nouvelle Droite
3. De opkomst van NR in Vlaanderen
4. De manifestaties van extreemrechts
5. De opkomst van Schild & Vrienden
6. Anti-overheidsextremisme
7. Radicalisering als sociaal proces
8. De aanpak van NR
9. Besluit

3. De opkomst van NR in Vlaanderen

1976 Voorpost

KVHV Antwerpen

1. De traditionele Vlaamse strijdorganisaties

- 1) Katholiek Vlaams Hoogstudentenverbond (KVHV)
- 2) Nationalistische Studentenvereniging (NSV!)
- 3) Voorpost

1976 NSV!

VMO

1981

3. De opkomst van NR in Vlaanderen

1976 Voorpost

Vlaams Legioen

Nationale Beweging
Nation

2. Oude radicalen in een nieuwe combatvest

- 1) Vlaams Legioen
- 2) Project Iggdrasil
- 3) Autonome Nationalisten Vlaanderen
- 4) Nationale Beweging / Nation

VMO

Project Iggdrasil

Autonome Nationalisten
Vlaanderen

3. De opkomst van NR in Vlaanderen

2014: Blood &
Honour

Project Thule

Right Wing
Resistance

KVHV Gent

Schild & Vrienden

3. De nieuwkomers en identitaires

- 1) Project Thule
- 2) Right Wing Resistance Vlaanderen (RWR)
- 3) Schild en Vrienden (S&V)

3. De opkomst van NR in Vlaanderen

Besluit

- Grote **historische continuïteit**: De “hardcore” van extreemrechts blijft een erfenis uit het oorlogsverleden in Vlaanderen.
- De veroordeling van de VMO als **privé militie** in 1981 deed de organisatie als formele structuur verdwijnen, maar voormalige leden hergroepeerden zich in andere, kleinere, groupuscules.
- Groepen zijn **bijzonder volatiel**: samenstelling is gelaagd en wisselend, verschil tussen kern-aanhang-volgers; groepen verdwijnen en komen; sommige overlappen.
- Soms gewelddadig (Bloed Bodem Eer & Trouw - veroordeling terrorisme); meestal **provocerend racistisch en anti-migratie**.

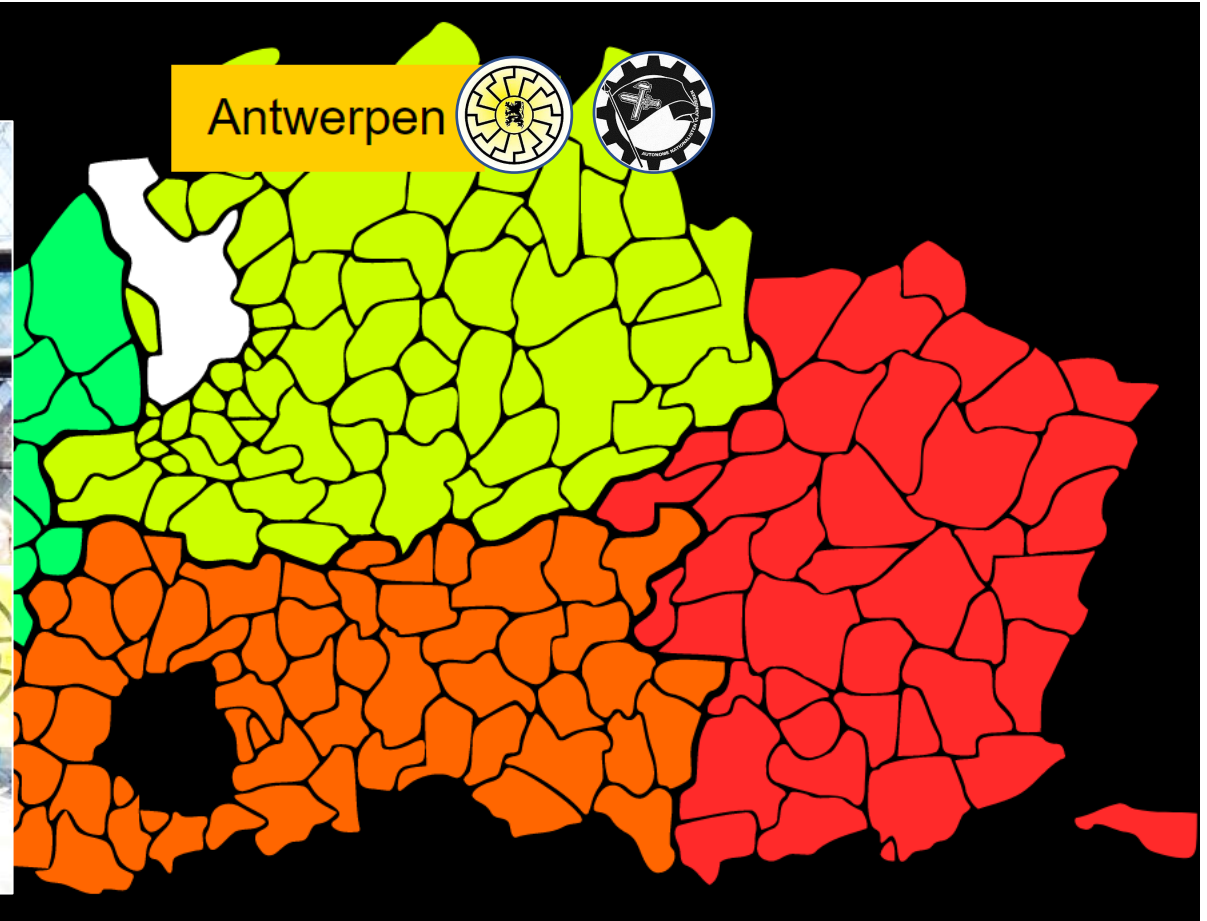
Legende

1. Introductie
2. De “hubs” van la Nouvelle Droite
3. De opkomst van NR in Vlaanderen
4. De manifestaties van extreemrechts
5. De opkomst van Schild & Vrienden
6. Anti-overheidsextremisme
7. Radicalisering als sociaal proces
8. De aanpak van NR
9. Besluit

4. De manifestaties van extreemrechts

De aanslepende regeringsformatie (januari 2019 - juli 2019)

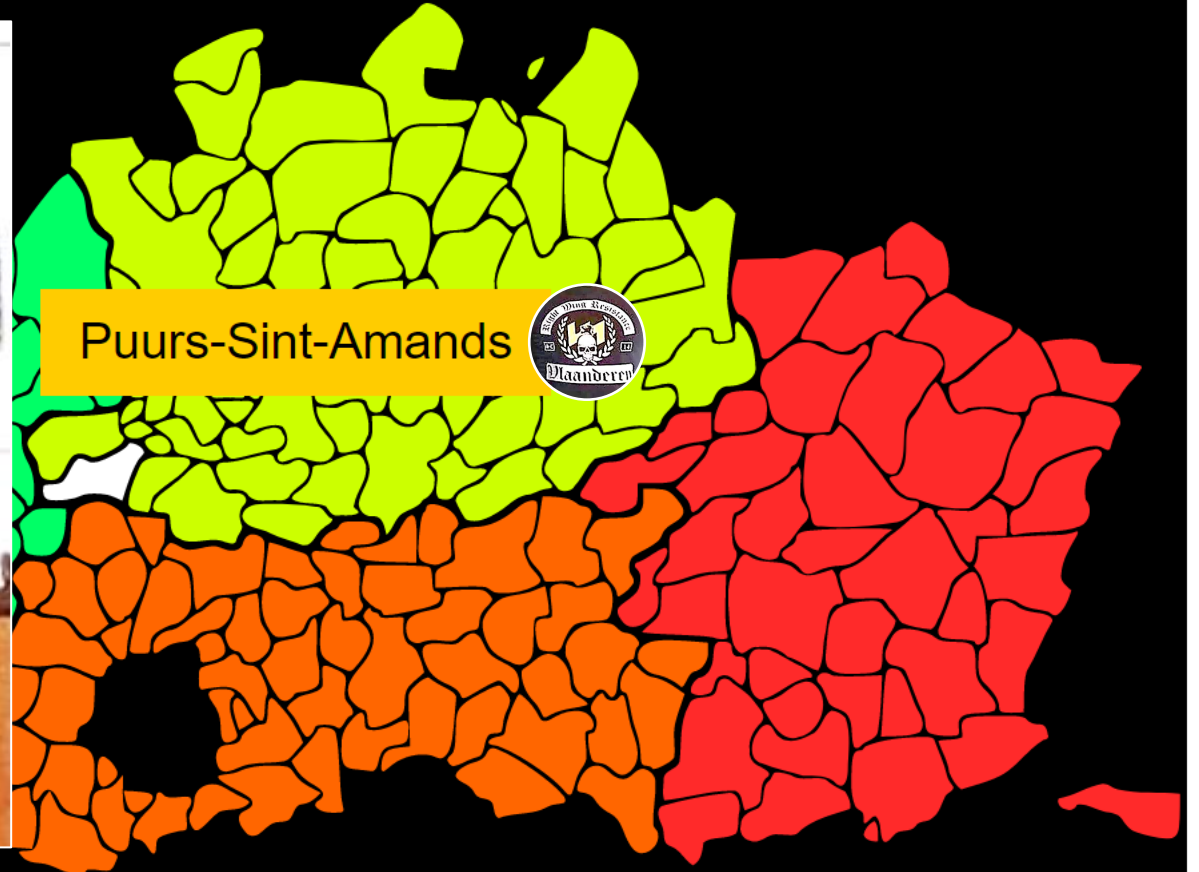
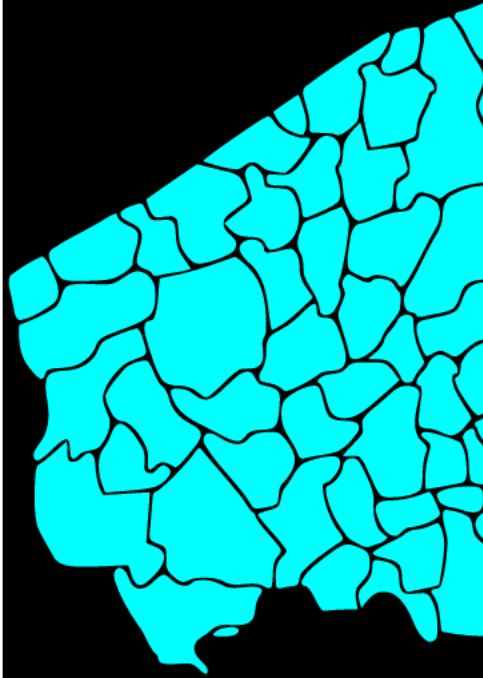
Hitlergroet,
Antwerpen, 7 juli 2019

4. De manifestaties van extreemrechts

De aanslepende regeringsformatie (januari 2019 - juli 2019)

Hitlergroet,
Breendonk, augustus 2019

4. De manifestaties van extreemrechts

Een nieuwe Vlaamse regering (juli 2019 - maart 2020)

Brandstichting in Bilzen,
10 november 2019

Bilzen

4. De manifestaties van extreemrechts

De Vivaldi regering (oktober 2020 – nu)

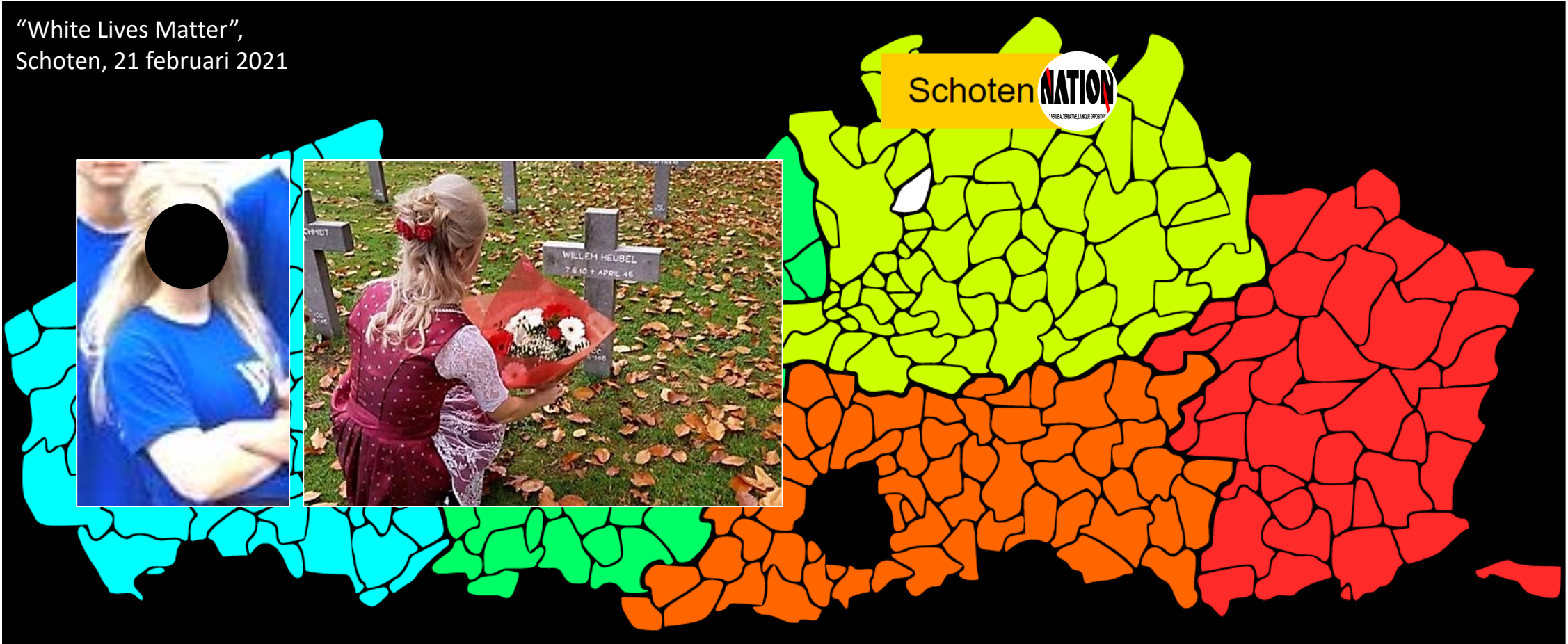
Anti-Vivaldi-karavaan van VB,
Brussel, 27 september 2020

4. De manifestaties van extreemrechts

De Vivaldi regering (oktober 2020 – nu)

“White Lives Matter”,
Schoten, 21 februari 2021

4. De manifestaties van extreemrechts

- Grote druk op **lokale besturen** doorheen Vlaanderen.
- Creatie van **charismatische leiders**.
- Uitgesproken **racistisch, anti-migratie en anti-islamitisch** discours onder het mom van “*vrijheid van meningsuiting*”.
- Groot **digitaal bereik**, frequente bijeenkomsten, weinig mobilisatiekracht.
- Gevaar van het verspreiden van “**fake news**”, **haatberichten en complottheorieën**.
- Zoeken naar steun bij **leger en politie**.

Legende

1. Introductie
2. De “hubs” van la Nouvelle Droite
3. De opkomst van NR in Vlaanderen
4. De manifestaties van extreemrechts
5. De opkomst van Schild & Vrienden
6. Anti-overheidsextremisme
7. Radicalisering als sociaal proces
8. De aanpak van NR
9. Besluit

5. De opkomst van Schild & Vrienden

Génération Identitaire

- 2012: het Franse “*Bloc Identitaire*” richt “*Génération Identitaire*” (GI) op: “wit nationalistisch”, “neofascistisch” en “islamofob”
- 2016: Leden van het KVHV trekken naar een “zomeruniversiteit” van GI: lessen in zelfverdediging en gevechtssporten, worden onderwezen in geschiedenis en ideologie en volgen een snelcursus digitale skills
- Kennismaking met Martin Sellner, de woordvoerder van GI in Oostenrijk, die donaties ontving van Brenton Tarrant (Christchurch)

5. De opkomst van Schild & Vrienden

- 2017: Zomerkamp van S&V in het Oude Klooster van Maleizen
- In RvB verschillende leden van KVHV

Legende

1. Introductie
2. De “hubs” van la Nouvelle Droite
3. De opkomst van NR in Vlaanderen
4. De manifestaties van extreemrechts
5. De opkomst van Schild & Vrienden
6. Anti-overheidsextremisme
7. Radicalisering als sociaal proces
8. De aanpak van NR
9. Besluit

6. Anti-overheidsextremisme

ANTI
COMPLOTTHEORIEËN

VAX

LINKS

MEDIA

DAVOS

OVERHEID

EUROPA

BANKEN

BELASTINGEN

INFLATIE

...

6. Anti-overheidsextremisme

De econoom

Macrotrends heet het beleggersplatform van de West-Vlamingen **Brecht Arnaert**.

Daarin geeft hij naar eigen zeggen “controversiële” beleggingsadviezen. Hij woont in Spanje, waar hij volgens zijn website als “monetair expert” verbonden is aan de Universidad Rey Juan Carlos in Madrid.

Tegelijk schrijft hij teksten over het katholieke geloof en organiseerde hij onder meer een zogenaamde **Dissidenten-BBQ**, waarin hij de tegenbeweging probeerde samen te brengen.

De ideoloog

Tegen **Mattias Desmet**, professor psychologie, lopen op dit moment twee interne onderzoeken aan de UGent. Eén commissie screent zijn lesmateriaal en andere commissie onderzoekt zijn wetenschappelijke integriteit.

Al sinds de coronacrisis is Desmet de ideoloog van de tegenbeweging. Aan de basis ligt zijn “wetenschappelijk werk” over het ontstaan van totalitaire regimes en vooral de parallellen die hij maakte met de coronaperiode. Hij laat zichzelf ook graag zien op die evenementen, onder meer de Dissidenten-BBQ van vorige zomer.

6. Anti-overheidsextremisme

De organisator

In de herfst van november 2021 organiseerde **Sarah Melis** in Brussel nog de meest succesvolle betoging tegen de coronamaatregelen, met 35.000 mensen op straat.

In februari 2023 is ze opnieuw de organisator, deze keer om te protesteren tegen de hoge inflatie, de hoge energieprijzen en de Europese Unie.

Zij is het gezicht van de vereniging **Samen voor Vrijheid** en is nauw verbonden met de identitaire vereniging **Feniks**, een afscheuring van Schild en Vrienden.

De cafébaas

Tijdens de coronacrisis organiseerde **Hans Blanckaert** vanuit zijn café in Brugge, Kingsclub, het West-Vlaamse protest tegen de “ondemocratische” maatregelen. Dat deed hij onder de naam **Belgians for Freedom**.

Die vereniging bestaat nog steeds en is sindsdien extremer geworden. Blanckaert geeft via sociale media onder meer sessies over de wettelijke mogelijkheden om uit de staat te stappen.

6. Anti-overheidsextremisme

Voorzitter Comité I ziet ‘complot’ in zaak-Conings

Serge Lipszyc, de voorzitter van het Comité I dat toezicht houdt op de inlichtingendiensten, suggereert dat Jürgen Conings ‘een marionet’ was van ‘extreemrechts binnen de staat’.

Mark Eeckhaut
Maandag 25 oktober 2021 om 3.25 uur

Jürgen Conings

Beroepsmilitair – anti-corona & extreemrechts
Kon aan de haal gaan met oorlogswapens

Blood & Honour/C18-groep in 2006 werd opgerold ter gelegenheid van huiszoekingen in vijf legerkazernes, waaronder deze te Leopoldsburg en achttien privéwoningen. Bij twaalf van de negentien gearresteerden waren beroepsmilitairen. Uit het onderzoek bleek dat de groep grote hoeveelheden wapens verhandelde. Er was zelfs sprake van explosieven en gesofisticeerde oorlogswapens.

“Strijder tegen het islamitisch terrorisme” met Thomas Boutens (Thule Project, BBET)

Hij belandt zo in de Gemeenschappelijke Gegevensbank van het OCAD.

Contacten met het *“Vlaams Legioen”*

6. Anti-overheidsextremisme

Yannick Verduyck

“Prepper” – anti-overheidsextremisme

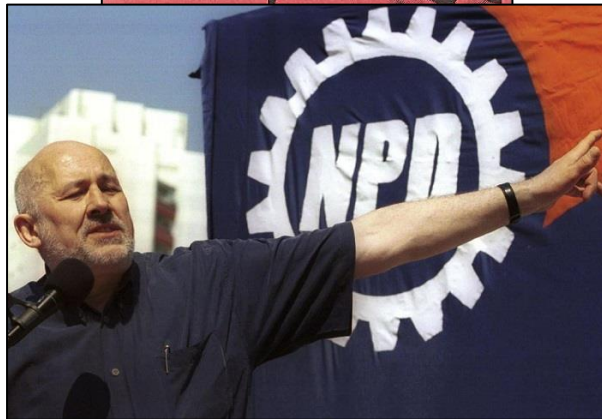
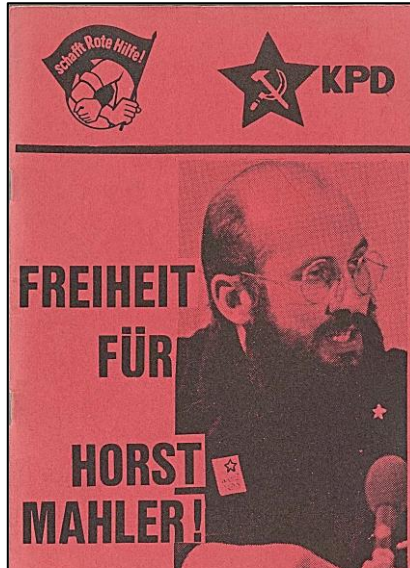
“Een vrij man, een soeverein mens, zorgt namelijk voor zichzelf en rekent niet op een ander om datgene te beschermen dat hem het dierbaarst is”

Lappendeken van ideologieën, van invloeden, gevoed door complottheorieën en desinformatie die welig tieren op sociale media (...) Het is in elk geval duidelijk dat ook bij deze persoon corona een brandversneller is geweest voor het anti-overheidsgedachtegoed. Zij worden ervan verdacht een vorm van **gewapend verzet** te willen plegen tegen de overheid, zonder dat daarbij reeds een concreet doel of tijdstip bepaald was.

Groothandel in metalen en metaalartsen: **apocalyptisch complotdenken** over het monetaire systeem

Voorzitter van de VZW *“Koninklijke Federatie Karabijn- en Pistoalschutters Antwerpen”*: *Voor als we moeten instaan voor onze eigen levens*

6. Anti-overheidsextremisme

Reichsbürger (DI)

De eerste belangrijke groep Reichsbürgers verzamelde zich rond 1975 rond de advocaat **Manfred Roeder** (1929-2014). **Holocaustontkenner**. Vanaf het volgende jaar eiste hij publiekelijk de vrijlating van de gevangene Hitler-plaatsvervanger **Rudolf Hess**; hij organiseerde ook demonstraties en oproepen in zijn voordeel.

Pleegde hij in 1980 in totaal **vijf brandstichtingen en twee bomaanslagen**, voornamelijk op asielzoekershuisvesting en kampen voor buitenlanders.

Lange tijd werd het toneel van de Reichsbürger als gek beschouwd, maar niet echt gevaarlijk.

Deze beoordeling veranderde op een breed front nadat de Reichsbürger en wapenfanaat **Wolfgang P.** in oktober 2016 een Beierse functionaris **doodde en een ander ernstig verwondde**. Hij kreeg "levenslang", kon dus op zijn vroegst eind 2031 worden vrijgelaten.

Horst Mahler (RAF): Deutsches Kolleg, Völkische Reichsbewegung

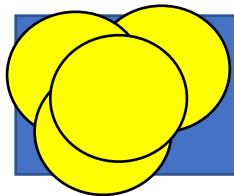
Legende

1. Introductie
2. De “hubs” van la Nouvelle Droite
3. De opkomst van NR in Vlaanderen
4. De manifestaties van extreemrechts
5. De opkomst van Schild & Vrienden
6. Anti-overheidsextremisme
7. Radicalisering als sociaal proces
8. De aanpak van NR
9. Besluit

7. Radicalisering als sociaal proces

Radicalisering

- *“Radicalisering is een **proces***
- *van korte of lange duur;*
- *bij een **persoon** of een **groep** ;*
- *dat afstand impliceert van de huidige samenleving;*
- *ofwel van **politieke, religieuze of socio-culturele aard** (ideologisch aspect);*
- *dat leidt naar het **gebruik van geweld** op termijn;*
- ***zonder compromisbereidheid** en georiënteerd naar **confrontatie**.*

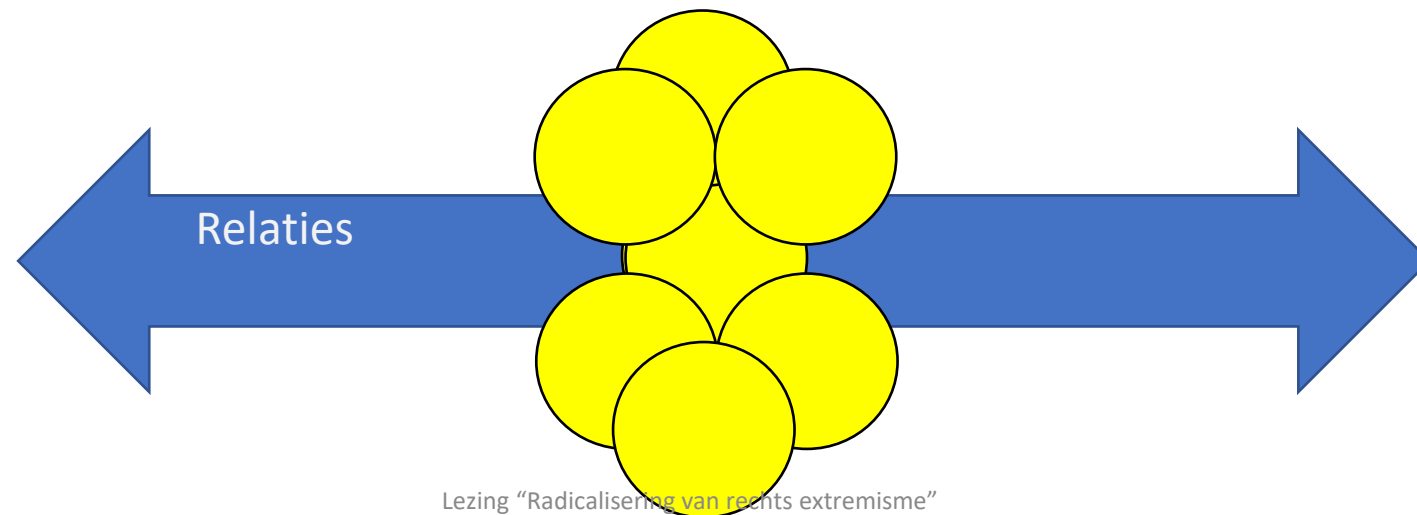
Tijd

Geweld

7. Radicalisering als sociaal proces

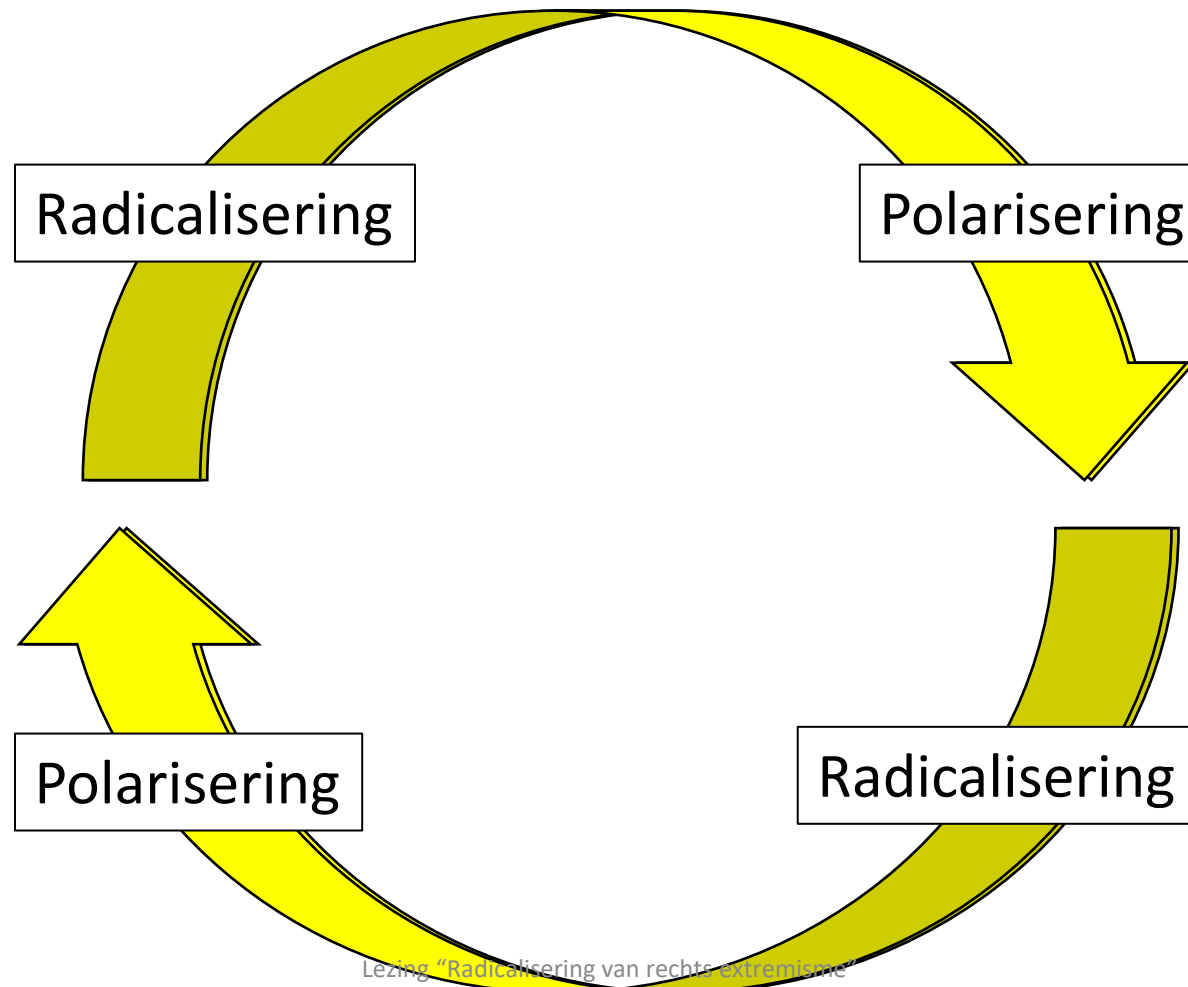
Polarisering

- “Polarisering is een mechanisme van **verscherping van contradicties**;
- *tussen personen of groepen in de samenleving;*
- *(is dus te begrijpen als een **relationele** karakteristiek)*
- *Die resulteert of kan resulteren in de verhoging van de **spanningen** tussen hen;*
- *En **risico's** meebrengt voor de manier van samenleven;*
- *M.a.w. het **centrum** verliest aanhang ten voordele van de **extremen**”.*

7. Radicalisering als sociaal proces

Interactie

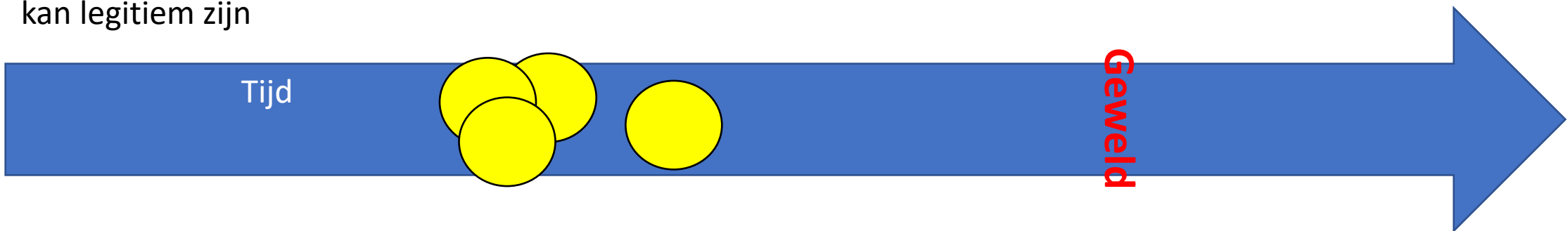

7. Radicalisering als sociaal proces

Radicalisme ≠ radicalisering

- “Radicalisme” reflecteert een statische situatie, geen proces;
- kan verwijzen naar een legitieme politieke positie;
- Leidt niet noodzakelijk tot geweldpleging;
- Kan beschouwd worden als de eerste fase van een radicaliseringsproces.

Eerste fase,
kan legitiem zijn

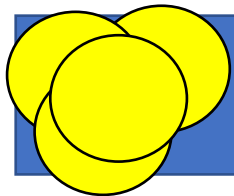
7. Radicalisering als sociaal proces

Extremisme

- “Extremisme” impliceert een legitimering (de rationalisering);
- = gebruik van rationele argumenten, een acceptabel motief;
- voor onacceptabel gedrag,
- M.n. het gebruik van geweld.

Eerste fase,
Kan legitiem zijn

Tweede fase,
Acceptatie van geweld

Tijd

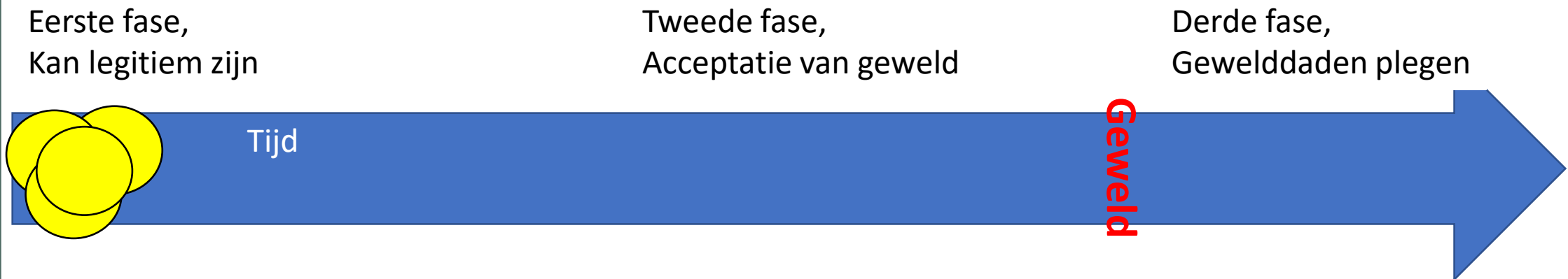
Geweld

Opgelet voor de strafrechtelijke definitie:
Lid worden, training, wapens & explosieven kopen, ...
Lezing “Radicalisering van rechts extremisme”

7. Radicalisering als sociaal proces

Terrorisme

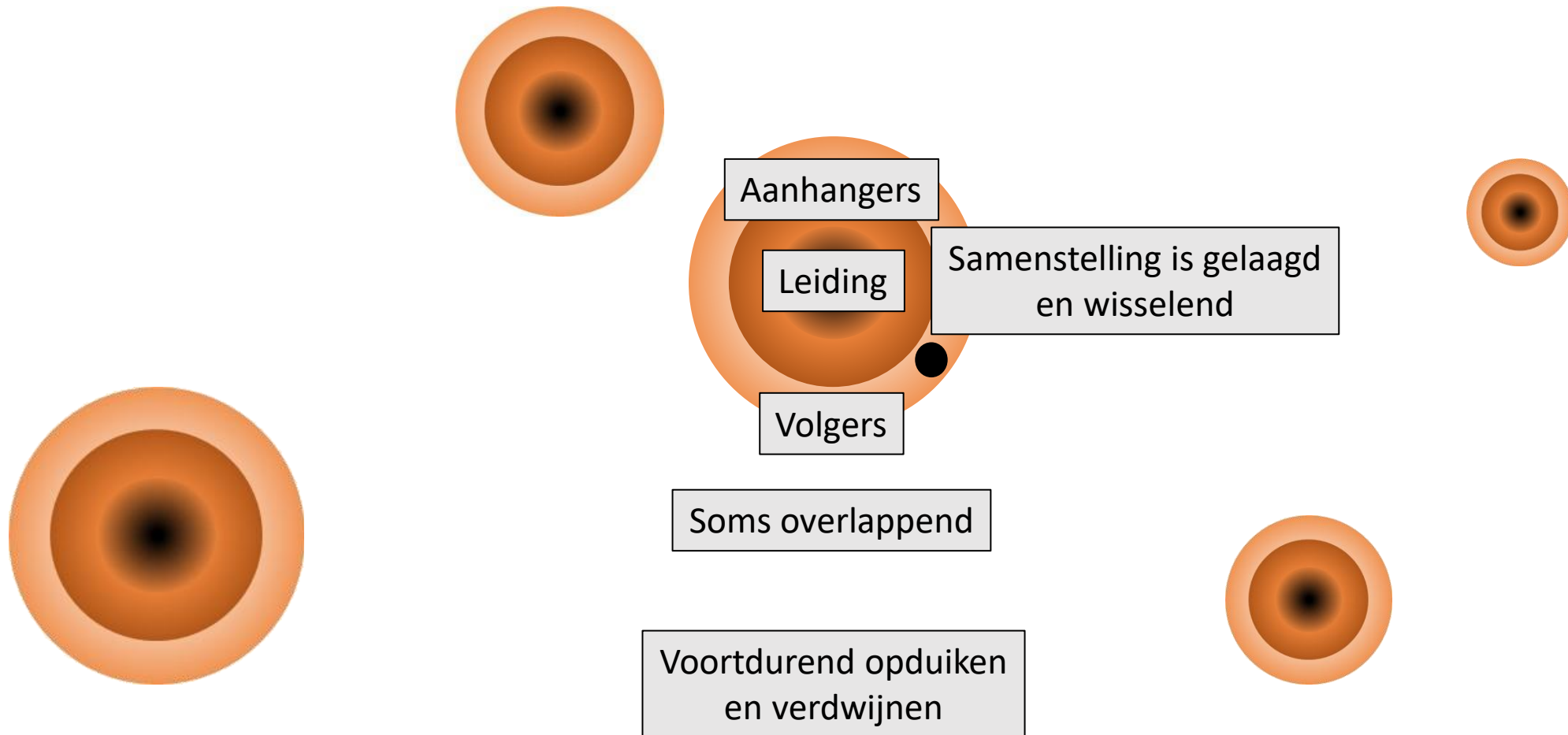
- *“Terrorisme is het gebruik van geweld;*
- *gedragen door een ideologie (politiek extreemlinks of -rechts, religieus, socio-cultureel);*
- *Uitgevoerd door anderen of door zichzelf”.*

7. Radicalisering als sociaal proces

- het “**cancelen**” van tal van maatschappelijke rollen en posities tot één dominant contradictoir kenmerk. Er ontstaat een “wij-zij” denken, zoals tussen “*autochtonen*” en “*die van vreemde herkomst*”, waardoor er “*vijandbeelden*”, maar ook “*zondebokken*” worden gecreëerd;
- dat kenmerk wordt dan in de spiegel gezet van de groep die anders scoort op dat kenmerk, hetgeen mogelijkwijs aanleiding geeft tot “**spiegelpolarisering**”, waardoor er op zijn beurt een tegenbeweging ontstaat;
- In toenemende mate wordt deze “*samenklontering*” in de hand gewerkt door middel van het gebruik van **sociale media** waar gelijkgezinden elkaar vinden in besloten chatgroepen.
- de “**samenklontering**” tot zichtbare (soms ook minder zichtbare) activistische groepen aan weerszijden van het maatschappelijk spectrum, die erop uit zijn leden te “rekruteren” om zich te scharen achter “**leiders**” die de groepsretoriek bepalen (belang van **groepsdruk**);
- hetgeen uiteindelijk culmineert in het leeglopen van het centrum ten voordele van de **extremen** én het **escaleren** van de strijd tussen beide groepen.

7. Radicalisering als sociaal proces

7. Radicalisering als sociaal proces

Beschrijvende theorieën

PSYCHOLOGISCHE THEORIEËN

Psychopathologische Theorieën:

- “Terroristen zijn mentaal gestoord”
- Deze theorieën volstaan niet om radicalisering te verklaren

Identitaire Theorieën:

- “Aansluiten bij een groep is het resultaat van een identitaire zoektocht”
- Gebrek aan zelfvertrouwen, anomie, sociale ex-/in-clusie

Novelty seeking:

- Leden zoeken avontuur en spanning
- Terroristen verwijzen dikwijls naar deze periode als de meest intense van hun leven
- Zoeken naar nieuwigheden is deel van de adolescentie

7. Radicalisering als sociaal proces

Beschrijvende theorieën

RATIONALISERINGSTHEORIEËN

Rationele Keuze Theorie:

- Het lid ziet geen valabele gedragalternatieven meer; “Geweld is onvermijdelijk geworden”, zonder dat dit idee wordt onderbouwd (= perceptie);
- Het belang van rationalisering en legitimering; mentale constructie a posteriori;
- De theorie verklaart goed waarom bepaalde mensen zich niet engageren in terrorisme

Frustratie-Agressie Theorie:

- Welk proces werd doorlopen vooraleer aan te sluiten? Wanhoop of uitbuiting?
- “De frustratiedrempel werd overschreden”. Opnieuw een legitimering na de feiten. Niet alle gefrustreerde mensen gaan over tot geweldpleging

[Terug](#)

7. Radicalisering als sociaal proces

Beschrijvende theorieën

Relatieve deprivatie Theorie:

- Men voelt zich uitgesloten van middelen waarover anderen beschikken
- Het gaat opnieuw om een perceptie, niet om een objectieve vaststelling
- De theorie biedt een mogelijke verklaring, maar niet noodzakelijk

Repressietheorie:

- Men voelt zich door de overheid onrechtvaardig bejegend
- Weinig gemeenschappen/personen die onrechtvaardig behandeld worden gaan over tot geweldpleging

[Terug](#)

7. Radicalisering als sociaal proces

Contextuele theorieën

Sociale Leer Theorie:

- Het zijn externe factoren die het gedrag bepalen.
- Afwijkend gedrag wordt **aangeleerd** in interactie met andere groepen (op het niveau van de overtuigingen, maar ook op het niveau van de technieken) = socialisering
- De context is bepalend, niet het individu; Het belang van het rekruteringsproces en “indoctrinering” door derden

[Terug](#)

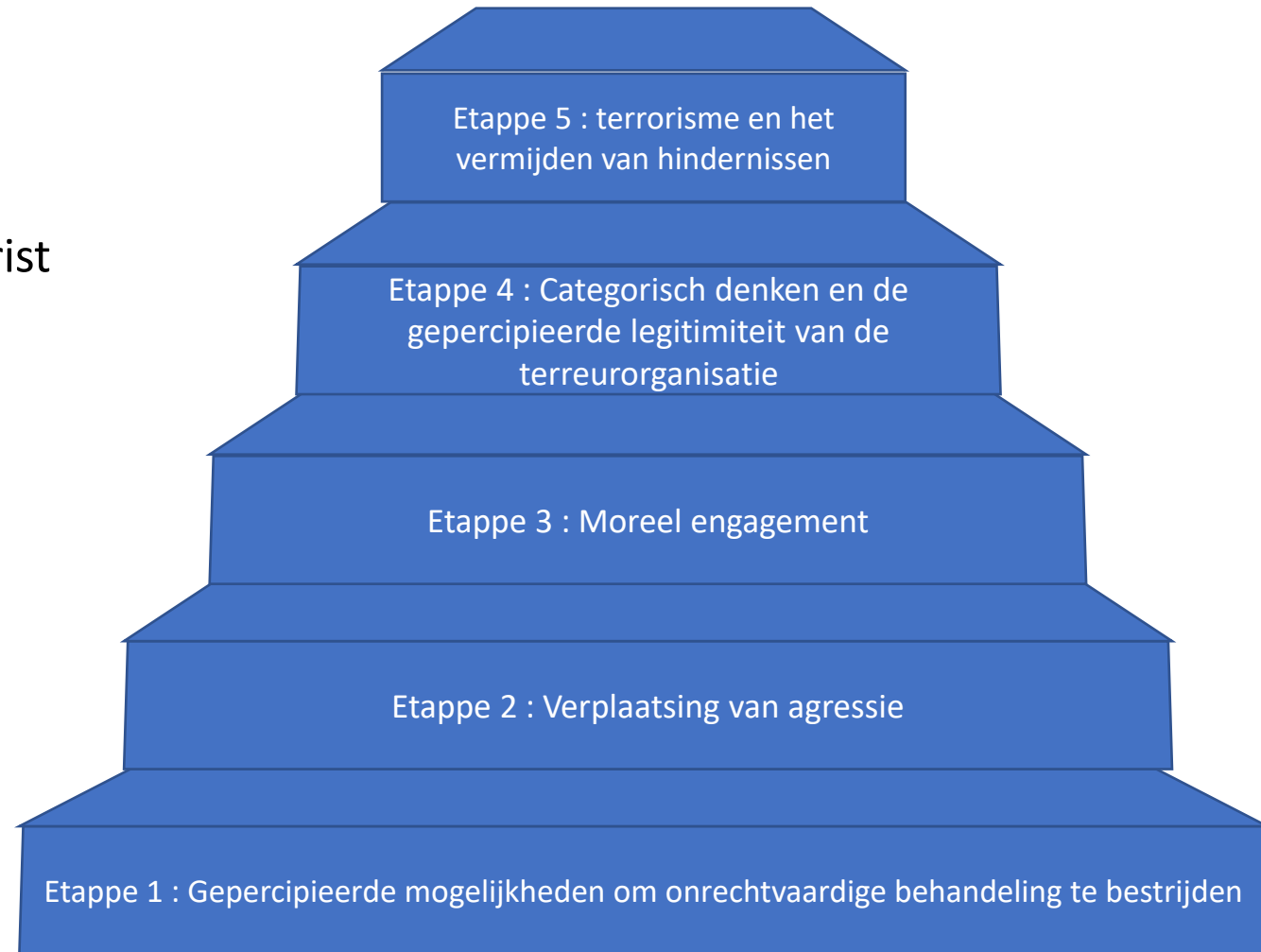
7. Radicalisering als sociaal proces

Multifactoriële Theorieën

= De reden waarom “*profiling*” van een terrorist erg moeilijk is (onmogelijk?)

Het “trap”-model van Moghaddam:

- Een proces in 5 etappes
- Leden moeten al deze stappen doorlopen
- Hoe hoger de trap werd bestegen, hoe moeilijker/onmogelijk terugkeer is;
- De terreurdaad wordt het enige gedragsalternatief

7. Radicalisering als sociaal proces

Multifactoriële Theorieën

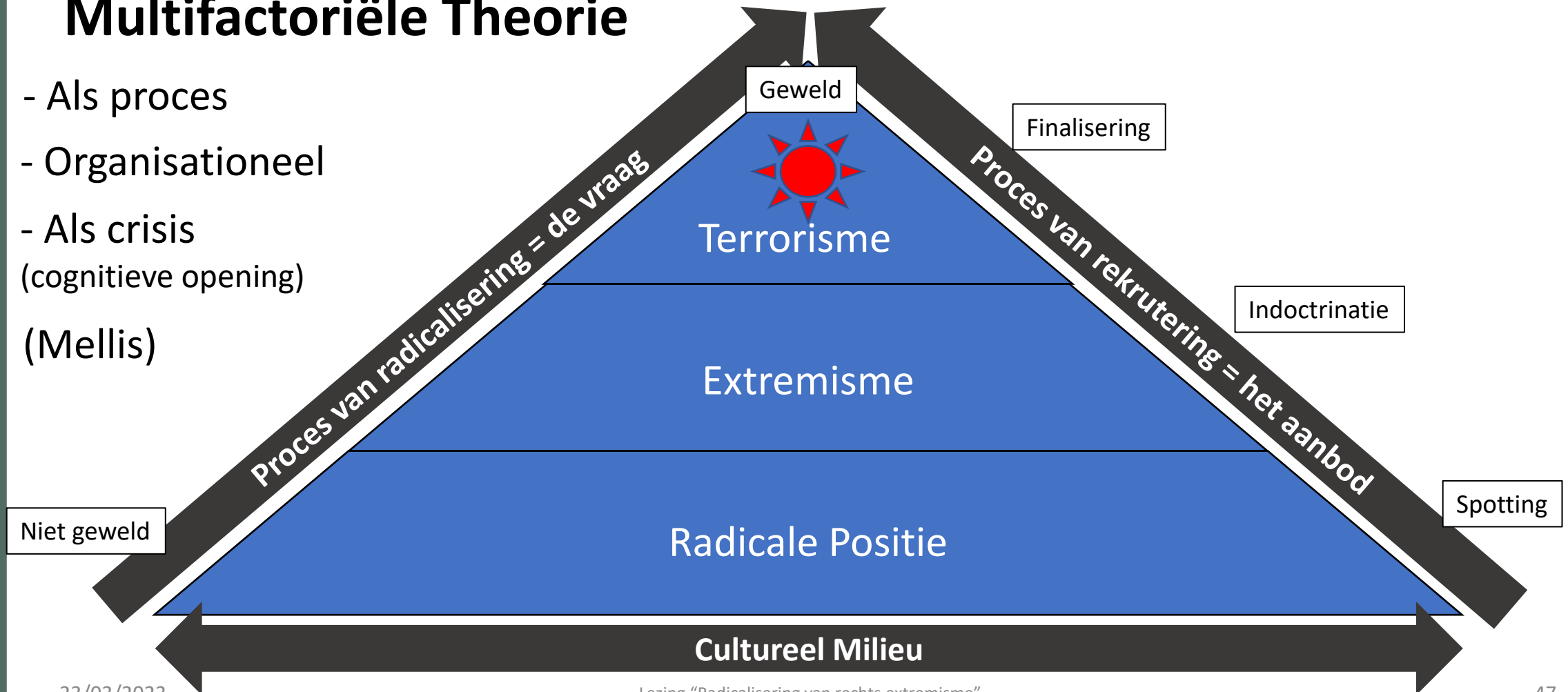
- Radicaliseren is een verandering in de overtuigingen, gevoelens en gedrag (Cauley & Moskalenko).
- Om de groep te verdedigen benadrukt men de conflicten met andere groepen = polarisering
- De investering in tijd, geld, gevaarlijk gedrag en geweld volgt zelden in hetzelfde tempo als de familiarisering met de ideologie

7. Radicalisering als sociaal proces

Multifactoriële Theorie

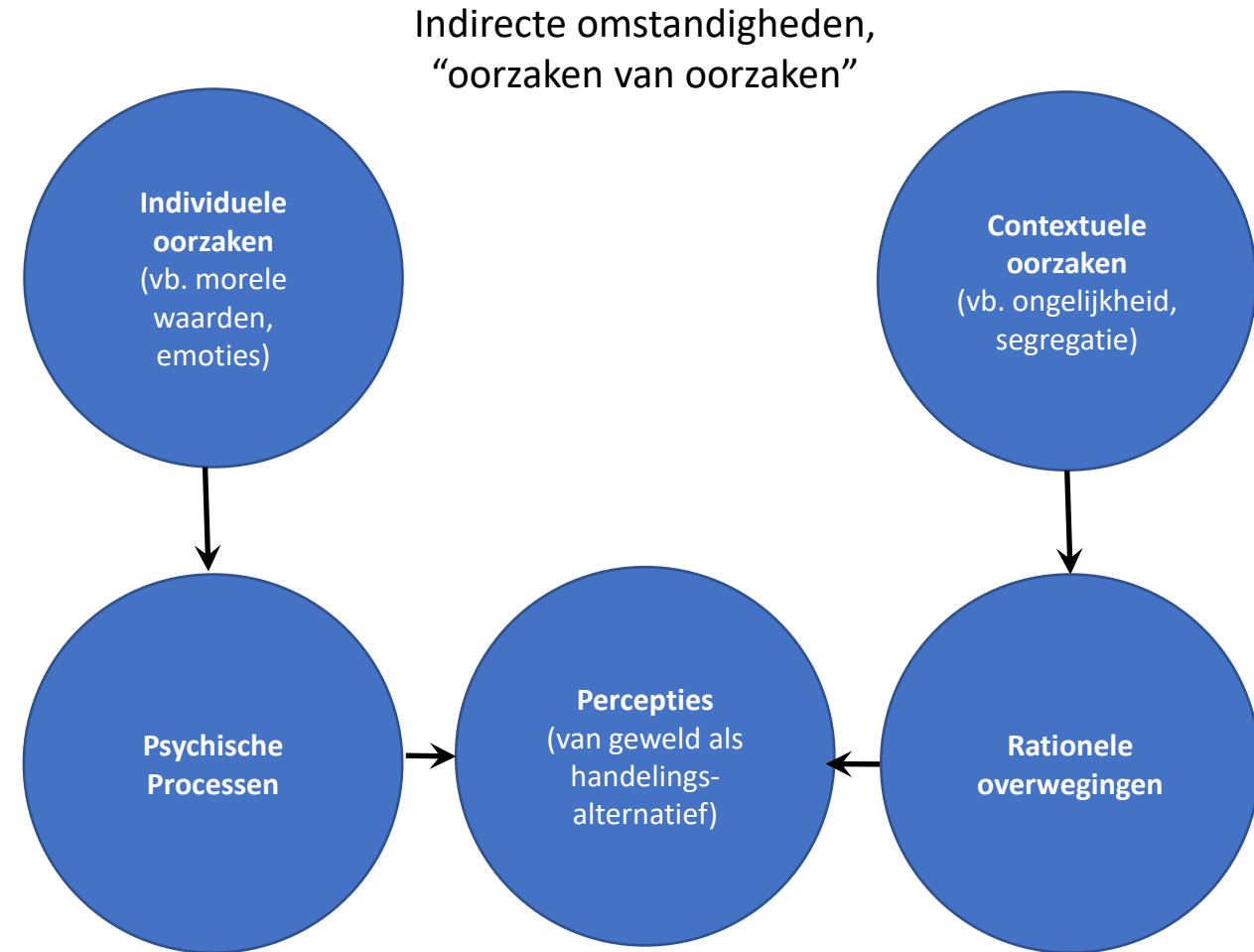
- Als proces
- Organisationeel
- Als crisis
(cognitieve opening)
(Mellis)

7. Radicalisering als sociaal proces

Situationele Actie Theorie

- Waarom radicaliseren bepaalde personen en anderen niet? (Bouhana & Wikström)
- Wat zijn de verbanden tussen individuele factoren en contextuele factoren?
- Het plegen van een terreurdaad is een morele keuze (van een individu en zijn sociale context): (1) geweld aanvaarden, (2) geweld gebruiken

Terug

Legende

1. Introductie
2. De “hubs” van la Nouvelle Droite
3. De opkomst van NR in Vlaanderen
4. De manifestaties van extreemrechts
5. De opkomst van Schild & Vrienden
6. Anti-overheidsextremisme
7. Radicalisering als sociaal proces
8. De aanpak van NR
9. Besluit

8. De aanpak van NR

De rol van Europol

© Shutterstock

De dreiging van transnationale extreemrechtse groeperingen die online opduiken, blijft groeien. Daarvoor waarschuwt de Europese politiedienst Europol maandag. Na een onderzoek op verschillende online platformen werden **meer dan 800 geweldadige of terroristische boodschappen gesignaleerd.**

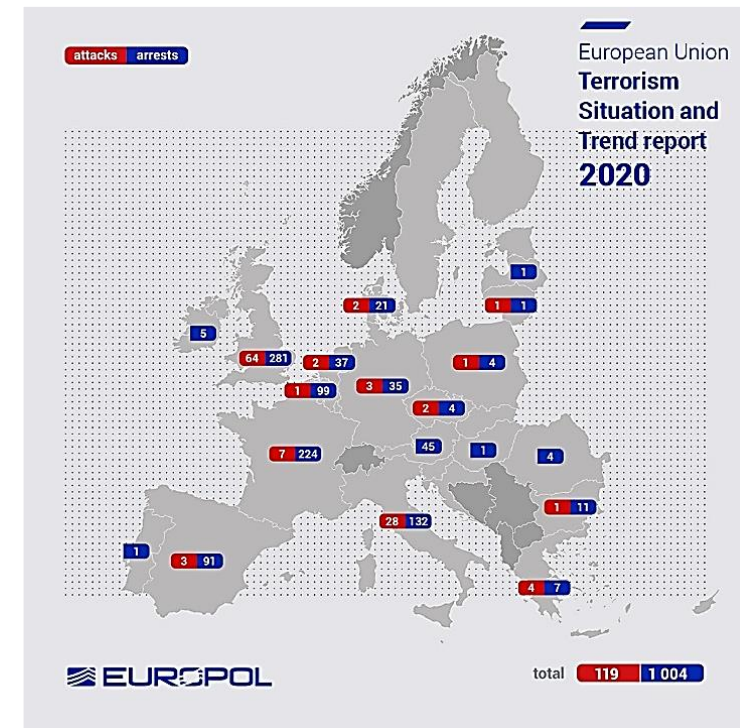
8. De aanpak van NR

De rol van Europol

2020

Actie van het “Europees Centrum voor Counter-terrorisme (ECCT)” van EUROPOL tegen online links van jihadistisch, extreemlinks en extreemrechts extremisme (handboeken voor het maken van bommen en chemische, biologische, radiologische en nucleaire materialen die kunnen gebruikt worden tijdens terreuracties)

1.733 links werden verwijderd

8. De aanpak van NR

De rol van inlichtingendiensten

Rapport van de VSSE (2020) :

“Extreemrechts bestaat in verschillende gradaties en modaliteiten.

Enerzijds kunnen we vaststellen dat een meer geciviliseerd deel van extreemrechts erin is geslaagd om op verschillende plaatsen binnen de EU ‘salonfähig’ te worden: ‘extreemrechts in maatpak’ zoals ze in de volksmond worden genoemd.

*Anderzijds worden almaar nieuwe gemarginaliseerde groupuscules opgericht die veeleer de **straatvechter** met een extreemrechts gedachtegoed aanspreekt. Beide strekkingen (en alles er tussenin) delen een zeer extreem discours dat zich uit in aanzetten tot haat, racisme, misogynie enzovoort.*

*Recent konden we vaststellen dat deze groepen zich steeds vaker **internationaal organiseren** (of in elk geval steeds vaker contact zoeken met gelijkgestemden in andere Europese landen). Er is ook een duidelijke trend naar **bewapening**. Het is dan ook onze taak als inlichtingendienst om deze verontrustende evoluties van nabij op te volgen en de voorliggende informatie te delen met de betrokken veiligheidsdiensten”.*

8. De aanpak van NR

De rol van inlichtingendiensten

Het pure neofascisme of neonazisme zien we niet langer. Rechts-extremisme evolueert naar een 'salad bar ideology'
Francisca Bostyn (2023)

"Rechts-extremisme evolueert ook steeds meer naar een ideologie zoals een buffet, zeg maar, **waar je je eigen ideeën bijeen kan kiezen**. We zien niet langer het pure neofascisme of neonazisme. We zitten met een **mengelmoes** van een rechtsextremistische ideologieën, de zogenaamde *doomsday preppers* die bezig zijn met het einde van de wereld, de complottheorieën..."

Op die manier stelt een individu **z'n eigen ideologie** samen. Maar de een is er vatbaarder voor dan de ander. "We stellen vast dat er af en toe ook mensen tussen zitten met **kwetsbare psychologische profielen**." Daar is waakzaamheid voor geboden, zeker wanneer zij (al dan niet legale) wapens gaan aanschaffen.

8. De aanpak van NR

De rol van het strafrecht

Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 29 juli 1934 waarbij de private milities verboden worden wat het verbod van ondemocratische groeperingen betreft (Melissa Depraetere et al)

VOORGESTELDE AANVULLING

Art. 1ter. Desgelijks is verboden:

Elke vereniging die als **oogmerk** of **wezenlijk kenmerk** heeft , dat zij aanzet tot **geweld, discriminatie** of **haat** op grond van **nationaliteit**, een zogenaamd **ras, huidskleur, afkomst, etnische** of **nationale** afstamming, **geloof** of **levensbeschouwing, seksuele geaardheid, burgerlijke staat, taal, geslacht** of geslachtsverandering is verboden.

8. De aanpak van NR

De rol van lokale overheden

- Absolute nood aan **lokale preventieve acties**:
 - Inzetten op **sociale cohesie**, versterken van buurten, jongeren weerbaar maken
 - **Kritisch kijken** naar mediaberichtgeving, jongeren wijzen op de gevaren van fake news en complottheorieën
- Nood aan:
 - Verankering in **reguliere werking** van scholen/jeugdwerk/etc.
 - Voldoende **middelen en capaciteit**
 - **Politieke moed**

8. De aanpak van NR

De rol van lokale overheden

Factoren + EXIT

- Desintegrerende ervaringen in de schoot van de groep;
- Ervaringen in externe sociale relaties;
- Proces van volwassen worden;
- Institutionele sancties;
- Ontgoocheling over de effectiviteit van de acties;
- Wijziging van prioriteiten;
- Burn-out, depressie en vermoeidheid.

Factoren - EXIT

- Positieve karakteristieken van de groep (vriendschap, loyaliteit);
- Negatieve sancties opgelegd door de groep (= erg variabel);
- Verlies van protectie tegen “vijanden”;
- Gebrek aan alternatieven (familie, vrienden); isolatie en eenzaamheid;
- De verwachtingen in de verdere levensloop zijn erg matig; het verleden achtervolgt hen;
- Uittrede wordt beschouwd als een mislukking.

De meerderheid van ex-terroristen besloot zelf de groep te verlaten!

Legende

1. Introductie
2. De “hubs” van la Nouvelle Droite
3. De opkomst van NR in Vlaanderen
4. De manifestaties van extreemrechts
5. De opkomst van Schild & Vrienden
6. Anti-overheidsextremisme
7. Radicalisering als sociaal proces
8. De aanpak van NR
9. Besluit

9. Besluit

Tal van interne contradicties

- De godsdienstkwestie
- De Vlaamse kwestie
- De statelijke kwestie
- Het multiculturalisme

Metapolitiek als schaamlap

Het gevaar van infiltratie in de politiek

Spreeken met een gespleten tong

Het gevaar van radicalisering

Wanneer? Donderdag 23 maart 2023, van 9u00 tot 13u30.

Programma

08u30 - 09u00: onthaal met koffie

09u00 - 10u30: lezing

10u30 - 10u45: koffiepauze

10u45 - 12u30: interactief moment, waarbij de inzichten van de spreker afgetoetst kunnen worden aan de ervaring van de deelnemers

12u30 - 13u30: netwerkmoment met lunch

Waar? Dirk Boutsgebouw (VAC) te Leuven

Wanneer? Donderdag 23 maart 2023, van 9u00 tot 13u30.

Programma

08u30 - 09u00: onthaal met koffie

09u00 - 10u30: lezing

10u30 - 10u45: koffiepauze

10u45 - 12u30: interactief moment, waarbij de inzichten van de spreker afgetoetst kunnen worden aan de ervaring van de deelnemers

12u30 - 13u30: netwerkmoment met lunch

Waar? Dirk Boutsgebouw (VAC) te Leuven

Oefening 1

Slide 6

Herkennen jullie dit? (“Je kan eigenlijk nooit iets goed doen”).

Werk in groepjes (15 minuten)

Bespreek in groep hoe je mogelijke meetinstrumenten kan uitwerken om een evaluatie te maken van de interventie:

- was preventie wel nuttig en nodig?
- Hoe kan je dat meten?
- Wat zijn voor jullie indicatoren (in de praktijk) die jullie helpen daar een uitspraak over te doen?
- Wanneer is voor jullie een preventieve ingreep (hulpverlening, gesprek, therapie, bemiddeling...) geslaagd?
- Wanneer denk je ‘nu heb ik iets bereikt?’ Wat zijn daar indicatoren voor?

Debriefing

Oefening 2

Radicalisering als

- (1) [Rationele Keuze Theorie](#)
- (2) [Frustratie-Agressie Theorie](#)
- (3) [Relatieve deprivatie Theorie](#)
- (4) [Repressietheorie](#)
- (5) [Sociale Leer Theorie](#)
- (6) [Situacionele Actie Theorie](#)

- Bespreek in groep in welke etiologische (oorzaak voor radicalisering) theorie jullie je het beste kunnen herkennen met de interventies die je doet. Probeer van elkaar te leren en ook te informeren naar het belang van deze verschillende invalshoeken.
-
- Bestudeer aan de hand van concrete voorbeelden uit jullie dagelijkse praktijk welke hulpverlening je best uitzet (deze verschilt immers naargelang de theorie die je belangrijk vindt).
- Hoe neem je “radicalisering als sociaal proces” mee in je interventie?